

21. Urheilu- ja retkeilytoiminta

Kaupunginvaltuuston valitsemana urheilu- ja retkeilylautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna liikennetarkastaja V. Soininen sekä jäsenenä sihteerinä G.V. Rajala-Rinne, kaupunginjohtaja O.A. Tuurna, johtaja A.A. Tynell, jaostosihteerinä E.V. Peuhkuri, työmies K. Virtanen, insinööri B.V. Oljelund, ekonomi A-B. Storskrubb ja teollisuusneuvos E. Teräskivi. Varapuheenjohtajaksi valittiin lautakunta valitsi (17.1. 21 §) johtaja A.A. Tynellin ja sihteerikseen (4.1. 2 §) apulaistoimistopäällikkö V.I. Koivulan. Kaupunginhallitusta edusti rahatoimenjohtaja E. von Frenckell.

Teollisuusneuvos E. Teräskiven kuoltua kesäkuun 13 p:nä valitsi kaupunginvaltuusto heinäkuun 4 p:nä hänen tilalleen lautakunnan jäseneksi toimittaja A.A. Laineen.

Eläintarhajaostoon kuuluivat puheenjohtajana insinööri B.V. Oljelund ja jäsenenä jaostosihteerinä E.V. Peuhkuri ja kaupunginjohtaja O.A. Tuurna sekä varajäsenenä ekonomi A-B. Storskrubb, sihteerinä G.V. Rajala-Rinne ja johtaja A.A. Tynell. Retkeilyjaostoon kuuluivat puheenjohtajana johtaja A.A. Tynell ja jäsenenä liikennetarkastaja V. Soininen ja insinööri B.V. Oljelund sekä varajäsenenä teollisuusneuvos E. Teräskivi, sihteerinä G.V. Rajala-Rinne ja työmies K. Virtanen.

Urheilu- ja retkeilylautakunnalla oli vuoden aikana 21 kokousta. Pöytäkirjan pykäläluku oli 389. Saapuneita kirjeitä oli 386 ja lähetettyjä kirjeitä 126.

Eläintarhajaosto piti 5 kokousta ja pöytäkirjaan merkittiin 28 pykälää. Retkeilyjaoston vastaavat luvut olivat 8 ja 26.

Apurahojen jako. Uimakoulujen apumaksuiksi varattu 540 000 mk:n määräraha jaettiin (19.12. 375 §) seuraavasti: Helsingin työväen uimareille 254 398 mk, Helsingfors simsällskap'ille 146 987 mk, Marjanien uimareille 46 970 mk ja Jyryn uimaosastolle 24 310 mk. Mustikkamaan uimakoululaisten kuljettamiseen käytettiin 61 085 mk ja moottorivenelippujen painatukseen tätä tarkoitusta varten 6 250 mk. - Luistinseurojen apumaksuiksi varattu 1 800 000 mk:n määräraha jaettiin (27.6. 236 §, 14.11. 329 §) seuraavasti: Helsingin luistelijoil- le 404 000 mk, Kronohagens idrottsförening-yhdistykselle 380 589 mk, Kallion luistinradalle 378 911 mk, Idrottsföreningen Kamraterna-yhdistykselle 293 000 mk, Karhu-Kissoille 192 000 mk ja Helsingfors skridskoklubb'ille 135 500 mk. Ns. kortteliluistinratoja avustettiin 16 000 mk:lla. - Voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varatulla 2 400 000 mk:n määrärahalla avustettiin (21.3. 78 §) 147 seuraa. - Piirien kurssitoiminnan avustamiseen varattu 150 000 mk:n määräraha jaettiin (25.4. 130 §) seuraavasti: Työväen urheiluliiton Helsingin piirille 65 250 mk, Suomen voimistelu- ja urheiluliiton Helsingin piirille 43 750 mk, Finlands svenska centralidrottsförbundin Helsingin piirille 21 000 mk, Suomen palloliiton Helsingin piirille 15 000 mk ja Suomen käsipalloliiton Helsingin piirille 5 000 mk.

Sekalaisia asioita. Päätettiin (7.3. 59 §) kokonaan kieltää pyöräily Seurasaaren kansanpuistossa.

Hietarannan ja Pihlajasaaren uimarantojen pukusuojamaksut määrättiin (9.5. 157 §) 15 mk:ksi, kuitenkin siten, että kaksi alle 14 vuoden ikäistä lasta, päästetään 1 lipun hinnalla ja yksi alle 5 vuoden ikäinen lapsi vanhempiensa tai holhoojansa mukana ilmaiseksi; edelleen määrättiin Pihlajasaaren rantamajaksumu arkisin 75 ja sunnuntaisin 125 mk:ksi.

Hyväksyttiin (6.6. 199 §) erinäisin ehdoin olympiarakennustoimiston laadi-
tuttamat piirustukset, jotka keskivät Laakson ratsastuskentän katsomo- ja käy-
mälärakennusten laajentamista sekä uutta radioselostajien ja tuomarien raken-
nusta.

Merkittiin tiedoksi (20.6. 214 §), että sosiaaliministeriön hintaosasto
oli vahvistanut henkilöllisyyksissä Korkeasaaren kansanpuistoon edestakais-
ta matkasta ylimmät sallitut maksut seuraaviksi: aikuiset 40 mk, 4-14 vuotiaat
10 mk, Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat 10 mk ja Helsingin
kaupunkilaisten retkeilyryhmät ja invaliidit 5 mk, alle 4-vuotiaat lapset
kuljetetaan maksutta.

Hyväksyttiin (20.6. 215 §) rakennustoimiston talorakennusosaston Käpylän
urheilupuiston pukusuojarakennusta varten laatimat piirustukset sekä samoin
Pallokentän aita ja lipunmyyntikojuja varten laaditut piirustukset.

Hyväksyttiin (10.10. 303 §) eräin muutoksin rakennustoimiston taloraken-
nusosaston laatimat Munkkiniemen uimarannan yleisluonnospirustukset.

Vuokrausasioita. Merkittävimmistä vuokrauksista mainittakoon seuraavaa:
lautakunta päätti

vuokrata Seurasaaren ravintolan kioskeineen Helsingin osuuskaupalle v:ksi
1951-1955 200 000 mk:n suuruudesta vuosisuokrasta, mihin tulee lisäksi 1 %
vuotuudesta liikevaihdosta (7.2. 40 §);

vuokrata Korkeasaaren ravintolan kioskeineen Korkeasaaren ravintola oy:lle
v:ksi 1951-1955 175 000 mk:n suuruudesta vuosisuokrasta, mihin tulee lisäksi
1 % vuotuudesta liikevaihdosta, sekä ehdolla, että yhtiö suorittaa kustannuk-
sellaan vuokrasopimuksen liitteessä yksityiskohtaisesti luetellut perusluon-
toiset sisäkorjaukset (7.2. 43 §);

vuokrata Hietarannan kioskit kesäkaudeksi 1951 Oy. Hovikokki ab:lle 300 000
mk:n kausivuokrasta (7.3. 60 §);

vuokrata Eteläisen Humalluodon siihen kuuluvine vesialueineen ja sillä ole-
van kaupungin omistaman kanoottivajan Merimelolille sekä Pohjoisen Humalluo-
don siihen kuuluvine vesialueineen ja kaupungin osuuden sillä olevaan kanoot-
tivajaan Helsingfors Kanotklubbille 5 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1951 lähtien,
molemmille 5 000 mk:n vuosisuokrasta (7.3. 61 §);

hyväksyä huutokaupassa tehdyt tarjoukset kuuden kansanpuistojen valokuvaus-
paikan vuokraamisesta kesäkaudeksi 1951 yhteensä 222 000 mk:n vuokramaksusta
(21.3. 80 §, 6.6. 194 §);

vuokrata Pihlajasaaren ravintolarakennuksen, rantakioskin ja erinäisiä
kesäasuntotiloja Virkamiesliitolle v:ksi 1951-1953 100 000 mk:n vuosisuok-
rasta, joka tammikuun 1 p:stä lähtien on riippuva virallisesta elinkustannus-
indeksistä (21.3. 79 §);

vuokrata Eläintarhan urheilukentän kioskin kesäksi 1951 rouva M. Gustafs-
sonille 150 000 mk:n kausivuokrasta (11.4. 106 §);

myöntää voimistel- ja urheiluseura Oulunkylän Tähdelle kioskinpito-oikeu-
den Vantaan Pikukoskella kesällä 1951 20 000 mk:n kausivuokrasta (11.4.
107 §);

myöntää liikemies T. Seppäselle uimapukujen vuokraus- ja myyntioikeuden
Hietarannalla omistamassaan kioskissa kesällä 1951 6 000 mk:n kausivuokras-
ta (11.4. 108 §);

vuokrata Seurasaaren uimalaitoksen kesäksi 1951 H. Nyströmille 130 000 mk:n
kausivuokrasta (25.4. 133 §);

myöntää rouva V. Hedlundille ja rouva E. Salmelle yhteisesti oikeuden har-
joittaa virvokkeiden myyntiä Käpylän urheilupuiston pukusuojaossa kesällä 1951
15 000 mk:n kausivuokrasta (25.4. 134 §);

vuokrata Helsingin evankelisluterilaisten seurakuntain kiinteistötoimis-
tolle Mustasaaresta v:ksi 1951-1953 ravintolarakennuksen, huvilarakennuksen,
kahvilakioskin maapohjan, kesämaajan maapohjan ja saunarakennuksen maapohjan
yhteensä 50 000 mk:n vuosisuokrasta tammikuun 1 p:stä 1952 lähtien elinkus-
tannusindeksiin sidottuna (25.4. 137 §);

vuokrata Varsasaaren kansanpuiston kioskin kesäksi 1951 rouva E. Salmelle
8 000 mk:n kausivuokrasta (25.4. 145 §);

vuokrata kioskinpito-oikeuden Pallokentällä kesäksi 1951 rouva A. Kuosma-
selle 26 000 mk:n kausivuokrasta (9.5. 155 §);

myöntää tarkastuskonstaapeli E. Laineelle luvan harjoittaa jäätelön myyn-
tiä Lauttasaaren uimarannalla kesällä 1951 15 000 mk:n kausivuokrasta (9.5.
158 §);

määrätä Helsingin työväentalon ravintola oy:n indeksivuokran ravintolanpito-oikeudesta Mustikkamaan kansanpuistossa yhtiön omistamissa rakennuksissa v. 1951 11 590 mk:ksi (9.5. 164 §);

vuokrata Mustikkamaan uimarannan tarjoilukioskin kesäksi 1951 Helsingin työväenyhdistykselle 12 000 mk:n kausivuokrasta (23.5. 172 §);

luovuttaa uimaseura Veteheille Kalastajatorpan uimalaitoksen kesäkaudeksi 1951 (23.5. 174 §);

myöntää Virvokepalvelu oy:lle oikeuden harjoittaa virvokkeitten ja jäätelön myyntiä Velodromilla, Hesperian pesäpallokentällä ja Soutustadionilla kesällä 1951 pidettävissä kilpailu- ja juhlatilaisuuksissa bruttomyyntistä laskesta 12 %:n suuruisesta vuokramaksusta (23.5. 175 §); merkittiin tiedoksi, että yhtiö oli suorittanut oikeudesta 38 380 mk (14.11. 332 §);

hyväksyttiin valtion eläinlääkintölaboratorion Ratsastushallin talliosaan n:o 8 koskeva vuokrasopimuksen irtisanominen siten, että vuokrasuhde päättyy kertomusvuoden heinäkuun 31 p:nä (20.6. 216 §);

irtisanoa joulukuun 1 p:stä lukien Moottorinkuljettajat yhdistyksen kanssa Mustikkamaan liikenteestä toukokuun 10 p:nä 1950 tehdyn sopimuksen (10.10. 289 §);

korottaa Ratsastushallin vuokramaksuja joulukuun 1 p:stä 1951 lähtien seuraavasti: satulavarastot, lämpimät, lämpöineen ja valoineen 63 mk/m²/kk., satulavarastot, kylmät, valoineen 33 mk/m²/kk., tallit valoineen ja vesineen 40 mk/m²/kk., tallien eteiset valoineen 30 mk/m²/kk., tallien ullakot valoineen 20 mk/m²/kk., pukuhuoneet lämpöineen ja valoineen 68 mk/m²/kk., toimistohuoneet lämpöineen ja valoineen 88 mk/m²/kk., sähkölevyt 1 000 mk/kk. ja pesutupa päivältä tai sen osalta ilman puita 200 mk (10.10. 290 §);

merkitä tiedoksi, että Oy. Hippodrom ab. oli irtisanonut Ratsastushallin sairastallia koskevan vuokrasopimuksen päättymään kertomusvuoden lokakuun 31 p:nä ja vuokrata tallin Rakennusliike Linnatsalo oy:lle kertomusvuoden marraskuun 1 p:stä v:n 1952 maaliskuun 31 p:ään 13 000 mk:n kuukausivuokrasta (10.10. §§ 291, 292);

vuokrata Painonnostoseura Heraklekselle ja rouva R. Urpelaiselle yhteisesti, edelliselle painonnostoharjoituksia ja jälkimmäiselle leikkikoulun pitoa varten, Pallokentän pukusojarakennuksen alakerran eteläpuoleisen suuren huoneen, pinta-alaltaan eteistiloineen 100 m², kertomusvuoden lokakuun 1 p:stä v:n 1952 huhtikuun 30 p:ään lämpöineen ja valoineen 4 000 ja 7 000 mk:n kuukausivuokrasta (10.10. 297 §);

vuokrata Koulumatkailutoimisto oy:lle Velodromin katsomorakennuksesta lisätilana huoneen n:o 13-15 (72 m²) lokakuun 1 p:stä v:n 1952 huhtikuun 30 p:ään 3 960 mk:n kuukausivuokrasta sekä korottaa yhtiön Velodromilta vuokraamaan huonetilan (187 m²) vuokran kertomusvuoden marraskuun 1 p:stä 10 285 mk:aan (10.10. 298 §);

määrätä rakennusmestari K. Kolman vuokramaksun vesikarusellista Hietarannalla v:lta 1951 500 mk:ksi (10.10. 305 §);

vuokrata Koulumatkailutoimisto oy:lle Pallokentän pukusojarakennuksesta huonetilaa 400 m² retkeilymajaksi kertomusvuoden marraskuun 21 p:stä v:n 1952 huhtikuun 15 p:ään lämpöineen ja valoineen 48 000 mk:n kuukausivuokrasta (31.10. 316 §);

vuokrata Ratsastushallista Keskustalli oy:n aikaisemmin pukuhuoneena käyttämän 32 m²:n suuruisen huoneen Suomen ratsastajainliitolle toimistohuoneeksi kertomusvuoden joulukuun 1 p:stä lähtien lämpöineen ja valoineen 3 200 m:n kuukausivuokrasta (14.11. 335 §);

merkittiin tiedoksi, että Helsingin osuuskunnan prosenttivuokra Seurasaaren kansanpuiston ravintolasta ja kioskeista v:lta 1951 on 114 220 mk sekä Korkeasaaren ravintola oy:n prosenttivuokra Korkeasaaren ravintolasta ja kioskeista v:lta 1951 220 830 mk (5.12. 342 §);

määrätä rouva E. Wulffin vuokramaksun Korkeasaaren uimarannasta kesältä 1951 3 000 mk:ksi (5.12. 343 §);

määrätä Helsingin osuuskunnan vuosivuokran Seurasaaren kaitsijan asuinrakennuksen yläkerran huoneistosta huhtikuun 1 p:stä 1952 lukien 20 000 mk:ksi (5.12. 344 §);

määrätä Ratsastushallin ylivahtimestarin V. Skarpin kuukausivuokran Ratsastushallin 12 m²:n suuruisesta toimistohuoneesta lämpöineen ja valoineen tammikuun 1 p:stä 1952 lukien 600 mk:ksi (5.12. 345 §);

määrätä Soutustadionin vahtimestarin P. Granqvistin kuukausivuokran Soutustadionin toimistorakennuksen ns. tarjoiluhuoneesta (7 m²) lämpöineen 500 mk:ksi tammikuun 1 p:stä 1952 lukien (5.12. 346 §);

vuokrata virvokkeitten myynti- ja kenkien ym. maksullisen säilytys-oikeuden alla mainituilla luistinradoilla talvikautena 1951-1952 seuraavasti: Eläintarhan urheilukentän luistinrata: virvokkeitten myynti ja kenkien ym. säilytys rouva M. Gustafsson 40 000 mk; Messukentän luistinrata: virvokkeitten myynti rouva V. Hedlund 15 000 mk, kenkien ym. säilytys neiti V. Järvi ja rouva F. Koivula 80 000 mk, joista kumpikin suorittaa 40 000 mk (5.12. 350 \$);

vuokrata Ratsastushallin huoneiston I 54 komisario T. Sainiolle tammikuun 1 p:stä 1952 lukien (19.12. 376 \$); jatkaa Oy. Valkoinen Hevonen - Vita Hästen ab:n kanssa lokakuun 19 p:nä 1949 tehtyä Ratsastushallin ravintolahuoneistoa koskevaa vuokrasopimusta tammikuun 1 p:stä helmikuun 28 p:ään 1952 siten, että kuukausivuokra on 30 000 mk (19.12. 377 \$);

määrätä moottoriveneenkuljettajien J. Rautakorven ja A. Joutsenvirran vuokramaksun Pihlajasaaren kansanpuiston liikennöintioikeudesta kesäkaudelta 1951 30 000 mk:ksi (19.12. 379 \$).

Lisäksi päätettiin kansanpuistossa sijaitsevain huvilan ym. asuntojen (25.4. 143 ja 144 \$, 9.5. 159 ja 162 \$, 20.6. 220 \$), Pallokentän pukuhuoneiden (9.5. 153 \$, 23.5. 179 \$) ja Eläintarhan urheilukentän pukusuoja-in (9.5. 154 \$) vuokraamisesta sekä urheilukenttien luovuttamisesta seuroille luistinratoja varten (31.10. 318 \$, 19.12. 380 \$).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: Oy. Karl Fazerin konditorian omistaman Munkkiniemen vanhan uimalaitoksen käyttöä kesä kautena 1951 (7.3. 57 \$); Itäisen ja Läntisen Pukki saaren siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (21.3. 73 \$); Uunisaaren merikylpylän vuokraajan Helsingfors simsällskap'in avustamista yhdistyksen omistamien, merikylpylän liikenteessä käytettävien moottoriveneiden kunnostamista varten (11.4. 105 \$); Helsingfors kanotklubb'in avustamista Pohjoisella Humalluodolla sijaitsevan kanoottivajan siltojen jne. korjaamista varten (11.4. 112 \$); Korkeasaaren laivamaksujen korottamista (11.4. 113 \$); kaupungin uimarantojen hiekan uusimista hiekanpuhalluslaivaa käyttäen (25.4. 142 \$); Helsingin golfklubin anomusta avustuksesta vesijohtolaitteiden hankkimista varten Talin golfkentälle (9.5. 152 \$); v:n 1951 lisätalousarvioehdotusta (9.5. 163 \$); alueenvalvojan viran perustamista Rastilan kartanoon (9.5. 165 \$); kaupungin omistamien kesähuvilain vuokraamisessa noudatettavia periaatteita (23.5. 180 \$); Kampin kentän käyttöä (23.5. 181 \$); määrärahan myöntämistä kylmän kellarin rakentamista varten Kivinokan kansanpuistoon (23.5. 183 \$); alueen varaamista Malmin-Pukinmäen urheilupuistoa varten Pukinmäen urheilukentän ympäristöstä (6.6. 193 \$); Korkeasaaren vanhan vesilintutalon ja kolmen vanhan, pienen hirvitallin purkamista (6.6. 201 \$); puhelimen ja sivupuhelimen asentamista Rastilan kartanoon alueenvalvojan asuntoon ja päärakennukseen (6.6. 206 \$); lentopallokentän ja lasten leikkikentän kunnostamista Pukinmäelle (6.6. 207 \$); avustuksen myöntämistä Lautasaaren urheilukentän vihkiäistilaisuuden järjestämisestä varten (20.6. 219 \$); puhelimen järjestämistä Uimastadionille (27.6. 230 \$); Velodromin avokatsomon käymälän varustamista sähkövalolla (27.6. 232 \$); käymälöitten ja pesuallaitten järjestämistä Pallokentän eteläpäähän (24.8. 258 \$); ehdotusta v:n 1952 talousarvioksi (24.8. 259 \$, 19.9. 277 \$); toisten opaskurssien järjestämistä syksyllä 1951 (29.8. 266 \$); olympiamallisten nojapuiden ostamista kunnallista voimistelun ohjaustoimintaa varten (19.9. 283 \$); erään Palosaaren huoneiston ja erään Rastilan huoneiston hyväksymistä luontoisetusarvioiksi (10.10. 300 \$); opiskelija A.A. Väistöltä Hietarannan pukusuojusta petoksen kautta anastetun omaisuuden arvon korvaamista (31.10. 317 \$); puhelimen asentamista Pirttimäen retkeilymajaan (31.10. 325 \$); Oy. Senta ab:n tarjousta m/s Senta myynnistä (14.11. 333 \$) ja määrärahan myöntämistä Eläintarhan urheilukentän pääkatsomossa lokakuun 23 p:nä sattuneen tulipalon vaurioiden korjaamista varten (5.12. 348 \$); *esityksiä* yleisten töiden lautakunnalle tehtiin asioista, jotka koskivat: Velodromille rakennettavia lipunmyyntikojuja (23.5. 177 \$); kaupungin urheilukentillä ja -laitoksilla v. 1952 tehtäviä uudistus- ja korjaustöitä (6.6. 191 \$, 27.6. 234 \$) sekä Munkkiniemen uimarannan rakennusohjelmaa (27.6. 227 \$).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: Suomen ayrshireyhdistyksen anomusta Ratsastushallin ja sen edessä olevan kentän luovuttamisesta ayrshirekarjan juhlanäyttelyä varten kertomusvuoden elokuun 2 ja 5 p:n väliseksi ajaksi (4.1. 8 \$); satamalautakunnan suunnitelmia keskuslaiturin rakentamisesta Haapaniemeen (17.1. 25 \$); Vesilinnanmäen huvi-

puiston laajentamista (17.1. 27 §); Alppilan demokraattisten nuorten kirjelmää lasten kelkkamäen rakentamisesta Alppilaan, Porvoonkadun varrella sijaitsevalle asemakaavoituksessa puistoksi merkitylle alueelle (7.3. 66 §); rakennusmestari U. Homin anomusta saada ostaa maata Bengtsärin tilalta (21.3. 91 §); kaupungin palopäällikön kirjelmää alueen varaamisesta Pasilan paloaseman ja Ratsastushallin väliltä palokunnan harjoituspuistoksi (21.3. 92 §); Paddlarklubben Canoan anomusta avustuksesta kanoottivajan rakentamisesta aiheutuneiden velkojen lyhentämiseksi (21.3. 93 §); poliisilaitoksen anomusta poliisien vapaaseen uintiin Uimahallissa oikeuttavien uintilippujen määrän korottamisesta (21.3. 98 §); kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomusta v:ltä 1950 (11.4. 103 §); Oy. Senta ab:n tarjousta m/s Sentan myymisestä kaupungille (11.4. 114 §); Guideklubbenin anomusta 70 000 mk:n suuruisesta avustuksesta (11.4. 116 §); Hesperian toimikunnan anomusta Hesperian kentän kunnostamisesta (25.4. 132 §); Helsingin ruotsalaisen normaalilyseon rehtorin esitystä leikkikentän rakentamisesta Tähtitorninmäelle (25.4. 146 §); J.K. Hendrikssonin valitusta siitä, että Oulunkylän Pikkukosken virvokekioski on kesäksi 1950 ja 1951 vuokrattu tarjoamatta sitä sanomalehti-ilmoituksin hallowallisten haettavaksi (23.5. 169 §); Suomen ratsastajainliiton kirjelmää Laakson ratsastuskentän aitaamisesta ja tasoittamisesta (23.5. 178 §); T. Lohikiven ym. kaupunginvaltuutettujen aloitetta liitosalueilla sijaitsevien urheilukenttien kunnostamisesta ja siellä esiintyvien epäkohtien poistamisesta (6.6. 192 §); XV Olympia Helsinki 1952:n kirjelmää kaupungin suoritettaviksi kuuluvista olympiakisatehtävistä (6.6. 197 §); Insinööritoimisto R. Sjöbergin pyyntöä lausunnosta opaskarttojen sijoittamiseksi Helsinkiin ja ehdotusta mihin paikkoihin kaupungille näitä opaskarttoja haluttaisiin asennettavaksi (6.6. 205 §); S. Hiisivaara-Mörkin ym. kaupunginvaltuutettujen aloitetta Kallion urheilukentän naistenkentän järjestämisestä lasten leikkikentäksi (20.6. 225 §); Suomalaisen pursiseuran anomusta 2 000 000 mk:n suuruisesta avustuslainasta (27.7. 228 §); yleisten töiden lautakunnan esitystä ratsastuksen kieltämisestä Munkkiniemen Isolla Puistotiellä (8.8. 253 §); olympiakisojen rakennustoimiston esitystä, että toimiston laatimat Kumpulan avouimalan ja sen ympäristön suunnitelmat hyväksyttäisiin lopullisten piirustusten ja töiden suorittamisen pohjaksi (24.8. 260 § ja 29.8. 268 §); kiinteistölautakunnan ehdotusta, että Suomen väri- ja vernissatehdas oy:lle vuokratun Pohjoisen Uunisaaren luoteiskulmasta kaupungin käyttöön erotettu 625 m²:n suuruinen alue määrättäisiin Uunisaaren merikylpylän alueeseen liittyvänä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (24.8. 261 §); eräitten kaupunginvaltuutettujen aloitetta tilapäisten virkojen mahdollisesta vakinaistamisesta (29.8. 265 §); Suomen ratsastajainliiton anomusta, että kaupunki joko kokonaan poistaisi rakennustoimiston puhtaanapito-osaston 87 126 mk:n suuruisen laskun Laakson ratsastuskentän kastelemisesta XIII Pohjoismaisten ratsastuskisojen aikana kertomusvuoden elokuun 1 ja 5 p:n välisenä aikana tai ainakin huomattavasti alentaisi sitä (10.10. 294 §); XV Olympiakisojen järjestelytoimikunnan anomusta saada kisojen aikana järjestää viihdytystoimintaa mm. Kaisaniemen ja Hesperian puistoihin (10.10. 309 §); voimistelu- ja urheiluseura Helsingin toverien anomusta saada vuokrata tontti hiihto- ja retkeilymajaa varten (5.12. 356 §); Helsingin asuntokeskuskunnan anomusta lasten kelkkamäkien järjestämisestä Olympiakylän alueelle (5.12. 364 §); kiinteistölautakunnan esitystä, että Herttoniemen korttelissa n:o 108 olevalla tontilla n:o 3 sijaitsevat rakennukset siirrettäisiin urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan (19.12. 384 §); Paloheinän asutusalueen asukkaiden toukokuun 21 p:nä pitämän yleisen kokouksen anomusta urheilukentän ja lasten leikkikentän järjestämisestä Paloheinän alueelle (19.12. 386 §) ja Voimistelun yhteistoimintavaliokunnan kiertokirjettä, että jokaiseen kaupunkiin ja maalaiskuntaan hankittaisiin kansainväliset mitat täyttävät taitovoimistelutelineet sekä että joka kuntaan järjestettäisiin myös taitovoimistelun ulkoharjoituspaikka (19.12. 387 §). *Lausuntoja* kiinteistölautakunnalle annettiin asioista, jotka koskivat: voimistelu- ja urheiluseura Helsingin Jyryn anomusta saada vuokrata Vantaan rannalta tarpeellinen ala kanoottivajan ja kanoottilaiturin rakentamista varten (7.2. 46 §); Suomen väri- ja vernissatehdas oy:n anomusta Pohjoista Uunisaarta koskevan vuokrasopimuksen jatkamisesta (21.3. 74 §); voimistelu- ja urheiluseura Helsingin toverien anomusta saada vuokrata tontti hiihto- ja retkeilymajaa varten (5.12. 356 §) sekä Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen anomusta alueen varaamisesta Stansvikistä viranhaltijoiden kesäasuntoja varten (5.12. 359 §).

Henkilökunta. Kertomusvuoden aikana oli urheilu- ja retkeilylautakunnan

alaisten vakinaisten viranhaltijain lukumäärä 31 ja tilapäisten 2, lisäksi oli kesällä 2 tilapäistä toimistopääläistä. Työläisten lukumäärä oli korkeimmillaan heinäkuussa, 121, josta kansanpuistoissa täyden työviikon suorittaneita 93 ja urheilulaitoksissa vartijoita 28, enimmäkseen iltavartijoita, lisäksi uimaopettajia, sunnuntaivartijoita jne. Alimmillaan oli työntekijäin lukumäärä joulukuussa, 25, josta kansanpuistoissa 18 ja urheilulaitoksissa 7 henkilöä.

Merkittiin tiedoksi (17.1. 31 §), että neiti M. Kylliäinen otettiin toistaiseksi retkeilyosaston tilapäiseksi toimistoapulaiseksi kertomusvuoden tammikuun 22 p:stä alkaen rouva T. Holopaisen jälkeen, jonka työsuhte oli päättynyt joulukuun 31 p:nä 1950.

Korkeasaaren rehimestarin V. Lehtosen siirryttyä eläkkeelle elokuun 1 p:nä valittiin (6.8. 200 §) uudeksi rehimestariksi samasta päivästä lukien eläintenhoitaja E.O. Oksa.

Merkittiin tiedoksi (24.8. 263 §), että Korkeasaaren uudeksi eläintenhoitajaksi E.O. Oksan tilalle oli elokuun 1 p:stä lukien otettu M. Manninen.

Kaupunginvaltuuston kesäkuun 20 p:nä Rastilan kartanoon perustamaan 23. palkkaluokan alueenvalvojan virkaan valittiin (19.9. 280 §) lokakuun 1 p:stä lukien Kivinokan kansanpuiston kaitsija A. Koivula.

Urheilu- ja retkeilytoimiston avoimna olleeseen vahtimestarin virkaan valittiin (31.10. 314 §) koivuodeksi marraskuun 6 p:stä alkaen H. Svärd.

Kivinokan kansanpuiston kaitsijan virkaan valittiin (14.11. 328 §) joulukuun 1 p:stä alkaen eläintenhoitaja K.E. Saarikko.

Tilapäisen naispuolisen urheilunneuvojan virkaan v:ksi 1952 valittiin (5.12. 341 §) rouva L. Mustonen.

Virkalomaa täysin palkkaeduin ulkomaanmatkaa varten elokuun 6 ja 17 p:n väliseksi ajaksi myönnettiin (8.8. 252 §) retkeilyasiamies E. Koromalle, joka sai kaupunginhallitukselta (5.7. 1832 §) 35 000 mk:n suuruisen matka-avustuksen.

Kaupunginhallitus myönsi (8.11. 6513 §) Korkeasaaren valvojalle C. af Enehjelmille 20 000 mk:n suuruisen matka-apurahan vuosiloman aikana tehtävää ulkomaanmatkaa varten.

Lautakunnan esityksestä (27.6. 240 §) kaupunginhallitus päätti (26.7. 1977 §), että Korkeasaaren saarenvartijan R. Partasen lisäpalkkio moottoriveneen huollosta sinä aikana, jolloin hän toimii moottoriveneen kuljettajana, saadaan korottaa 3 000 mk:aan kuukaudelta kuuluvan purjehduskauden alusta lähtien.

Sairaslomaa nautti 5 viranhaltijaa yhteensä 81 päivää ja 21 työntekijää yhteensä 702 päivää.

Toimiston kalusto ja teknilliset apuneuvot. Kaupunginhallituksen heinäkuun 12 p:nä tekemän päätöksen mukaan siirtyi urheilu- ja retkeilytoimisto marraskuun 1 p:stä kaupungintalossa sijainneesta huoneistosta Messuhalliin Töölön poliisivartioaseman ensitseen huoneistoon, jossa sen käytettäväksi tuli 220 m²:n suuruinen huoneterä. Muuton ja huonetilan laajentumisen johdosta järjestettiin toimistolle 5 osuuspuhelinta ja 4 sivupuhelinta sekä uutta kalustoa seuraavasti: 5 pöytää, 7 työ- ym. tuolia, 2 pöytälamppua, 1 karttakaappi, 2 kaappia, 1 hyllykkö, n. 30 m arkistohyllyä, ikkunaverhoja kiinnitystankoineen, lattiamattoja, vaatenaulakoita jne.

Urheilutoiminta.

Talvikausi. Kunnalla oli 35 luistinrataa, joista Pallokentän pikarata sekä Herttoniemen, Stadionin etukentän, Vallisaaren ja Vartiokylän pienoisoradat olivat uusia. Kelkkamäkiä oli 50 ja lisäksi 4 katukelkkamäkeä.

Seurojen omistamilla luistinaradoilla kävi opettajain johdolla 123 504 koululaista jakautuen eri ratojen osalle seuraavasti: Kallio 63 573, Väinämöinen 20 460, Kaisaniemi 17 070, Johannes 10 549, Eläintarha 7 707, Hesperia 3 600 ja Pukimäki 545.

SPL:n ja TUL:n Helsingin piirit järjestivät kaupungin alueelle yhteensä 242 (163 + 79) jääpallo-ottelua.

Ensimmäinen lumi saatiin jo jouluksi ja samaan aikaan alkoivat myös pakkaset. Lumi- ja säätilanne oli koko talven aivan harvinaisen hyvä, parempi kuin 30 vuoteen, ja jatkui sellaisena maaliskuun 25 p:ään saakka. Mitään huomattavampaa suojakautta ei ollut koko talvena.

Kaupungin ensimmäiset luistinaradat avattiin tammikuun 3 p:nä ja viimeiset olivat käytössä vielä maaliskuun 25 p:nä.

Kesäkausi. Pallokentällä pelattiin pääsymaksullisia otteluja ainoastaan hiekkakentällä, sillä edellisenä kesänä uudistettujen nurmialueiden oli an-

nettava juurettua ja vahvistua. Ensimmäinen ottelu pelattiin huhtikuun 21 p:nä ja viimeinen lokakuun 21 p:nä. Kaikkiaan suoritettiin hiekkakentällä 142 jalkapallo-ottelua, joista maksullisia oli 34. Lisäksi pelattiin maksullisena 2 maahockeyottelua. Maksavia katsojia oli yhteensä 11 572. Harjoituskentät 6 ja 7 avattiin toukokuun 21 p:nä ja suljettiin syyskuun 30 p:nä. Harjoituksiin myytiin 50 mk maksavia kausikortteja 410 ja kertalippuja 9 567. Käpylän urheilupuiston nurmikentällä pidettiin 10 maksullista jalkapallo-ottelua, joista ensimmäinen syyskuun 25 p:nä ja viimeinen lokakuun 8 p:nä. Maksavia katsojia oli yhteensä 2 543. Harjoituksiin myytiin 50 mk maksavia kausikortteja 310 ja kertalippuja 5. mk 14 671. SPL:n ja TUL:n Helsingin piireillä oli kaupungin eri kentillä yhteensä 1 074 (708 + 366) jalkapallo-ottelua.

Eläintarhan urheilukentällä pidettiin 23 maksullista kilpailutilaisuutta, joissa oli 17 168 maksavaa katsojaa.

Velodromilla pidettiin 52 maksullista tilaisuutta, joista jalkapallo-ottelua 44, pyöräkilpailuja 5 ja maahockeyottelua 3. Maksavia katsojia oli yhteensä 26 187.

Uimastadion oli rakennustöiden vuoksi edelleen suljettuna koko kesän. Veden puhdistuslaitteiden kokeilun vuoksi pidettiin allas kuitenkin täytettynä syyskuun 6 ja 24 p:n välisenä aikana ja annettiin uimarien käyttää sitä vapaasti. Käyntien määrä tänä aikana laskettiin 22 000:ksi.

Vartiokylän (juoksurata 400 m) ja Suomenlinnan urheilukentät valmistuivat myöhään syksyllä. Pallokentän nurmikenntien ja voimistelualueen kunnostustöitä jatkettiin. Kenttäpinnat saatiin valmiiksi viimeistelyä lukuunottamatta. Laakson ratsastuskentälle rakennettiin tuomaritorni ja sen katsomoa jatkettiin. Soutustadionin katsomon alaosa uusittiin kokonaan. Uunisaaren uimalaitokselle rakennettiin uusia pukukoppeja. Käpylän urheilukentän pukuhuonerakennuksen rakennustyöt aloitettiin syksyllä.

Aarnikan hyppyrimäki ja Taivaskallion pujottelumäki valmistuivat vuoden vaihteen tienoilla. Vesilinna-alueen noin 200 m:n pituisen luonnonkelkkamäen pohjatasaus suoritettiin, joten paikalle voitiin seuraavana talvena rakentaa mäki.

Edellisenä syksynä valmistuneen Lauttasaaren urheilukentän vihkiäiskilpailut pidettiin yleisurheilun merkeissä heinäkuun 27 p:nä. Kilpailuihin osallistui useita maan parhaita urheilijoita, ja saavutetut hyvät tulokset osoittivat, että kentän rakennustyössä oli onnistuttu hyvin.

Urheilunneuvonta. Talvikaudesta muodostui pitkä ja työntäyteinen hyvän luementulon ansiosta. Kansanhiihtoja tuettiin niiden järjestely- ja toteuttamisvaiheissa. Myöhemmin kauden aikana täydettiin tavanomaista hiihtokoulutusta järjestämällä hiihtoväline- ja asustenyttely Kestikartanossa helmikuun 12 ja 13 p:n välisenä aikana. Koululaisten ja lasten puistohiihtokurssit pidettiin kolmessa eri jaksossa koulujen hiihtolomapäivinä. Osanotto ja harrastus ylitti aikaisemmat saavutukset.

Muusta talvitoiminnasta mainittakoon mäenlaskuneuvonnan laajentaminen Käpylän ja Helsinginkadun hyppyrimäkiin sekä tilapäiskäyntien järjestäminen myös Huopalahteen. Jääkiekkoilussa otettiin Kallion rata Käpylän lisäksi neuvonta-alueeksi. Liitosalueiden urheiluseurojen pyynnöstä pidettiin kunnan toimesta taitovoimistelunohjaajakurssit Malmilla helmikuun 13 p:n ja maaliskuun 8 p:n välisenä aikana, samoin kuin neuvontakäyntejä jatkettiin yhdistysten pyynnöstä tässä lajissa harjoitusiltoina eri puolille kaupunkialuetta. Yhteensä talvikauden neuvontatilaisuuksia oli 456, joissa osanottajia 6 542.

Kesäkauden toiminta sai aikaisemmista vuosista sikäli poikkeavan luonteen, että urheilunneuvontaan varatuista määrärahoista annettiin 100 000 mk piirien toiminta-alueilla suoritettavaan yleisurheilunneuvontatyöhön.

Eläintarhan kentälle sijoitettiin yhdistetty urheilunneuvoja-kenttäjärjestysmies, jonka toiminnasta saatiin hyvät kokemukset vastaisen varalle etenkin vilkkaimpina koululaisaikoina keväisin ja syksyisin.

Varsinainen kesäneuvonta aloitettiin kesäkuun 1 p:nä kymmenessä kohteessa, joissa yhteisiä tilaisuuksia oli pojilla 138, tytöillä 86. Näissä kävi harjoittelemassa ohjauksen alaisena 2 158 poikaa ja 1 394 tyttöä eli runsaasti kaksinkertainen määrä v:een 1950 verrattuna.

Uimakoulutoiminnassa, huolimatta alkukesän tavanomaisesta kylmästä jaksosta, päästiin elokuun alkuvaiheella varsinainen hyvän toiminnan vauhtiin, niin että kauden lopussa voitiin merkitä 2 559 uimakouluoppilaan saaneen asianmukaisen uimakoulutuksen.

Entisten alkeisuimakoulujen lisäksi avattiin uudet koulut Varsasaaressa,

Laaajasalossa (Jollas) ja Tullisaaressa. Yhteensä 15 uimakoulupaikassa oli kävijöitä kesän aikana noin 122 000.

Kansanpuistot ja uimarannat.

Kesä oli suureksi osaksi kuin toisinto edellisestä: kesä- ja heinäkuu ko-leita ja sateisia, elokuu lämmin ja aurinkoinen. Saatiinpa vielä koko syys-kuun alkupuoli nauttia oikeasta intiaanikesästä.

Hietarannalla lämpeni vesi elokuussa 20-asteiseksi ja oli korkeimmillaan 21°. Yleisöä kävi rannalla noin 250 000, josta pukusuojaa käytti 48 577 (kesäkuussa 2 006, heinäkuussa 9 670, elokussa 34 539 ja syyskuussa 2 362) henkilöä. Henkilökunnan lukumäärä oli 18. Hiekoituksesta johtuen jouduttiin rannan vanhin uimasilta purkamaan, koska vesi sen ympärillä jäi liian matalaksi. Uusi siltä rakennettiin kauemmaksi rannasta. Rakennusmestari K. Kolman vesisuk-sikaruselli oli ensimmäistä kesää toiminnassa. Sen käyttö jäi melko vähäisek-si.

Seurasaaressa kävi vuoden kuluessa noin 300 000 henkilöä, Mustikkamaalla noin 105 000 henkilöä, joista lähes puolet elokuussa, ja Pihlajasaaressa noin 50 000 henkilöä.

Uimakoulua pitäneet seurat antoivat seuraavat tilastotiedot hallussaan ol-leiden uimalaitosten käytöstä:

Seura ja uimalaitos	Kävijöitä suunnilleen			Uimakoulujen oppilaita			
	Maksavia	Maksutta	Yhteensä	Kaikkiaan	Uimamaisteri- ja kandidaattitutkinnon suorittaneita		
					Mp.	Np.	Yhteensä
HU, Humallahti	51 140	5 713	56 853	393	81	64	145
HSS, Uunisaari	43 349	10 519	53 868	204	75	76	151
HTU, Mustikkamaa	7 260	5 273	12 533	758	35	52	87
Vetehiset, Kalastaja- torpan merikylpylä	19 967	2 500	22 467	149	38	31	69
	121 716	24 005	145 721	1 504	229	223	452

Marjaniemen Uimarit piti uimakoulua Marjaniemen uimalaitoksella, jonne ei kanneta pääsymaksua. Oppilaita oli 65, joista tutkinnon suoritti 13 poikaa ja 22 tyttöä. Jyryn uimaosasto piti uimakoulua Pikkuukosken vapaarannalla. Op-pilaita oli 200, joista tutkinnon suoritti 36 poikaa ja 20 tyttöä.

Seurasaaren uimalaitoksella kävi noin 30 000 ja Korkeasaaren uimarannalla noin 4 000 henkilöä.

Kaupunginvaltuuston päätöksen (16.5. asia n:o 17) mukaisesti toimitettiin hiekanpuhallusaluksella uimarannoille hiekkatäytettä seuraavasti: Hietaran-nalle 15 000 m³ hiekkaa - 3 750 000 mk, Mustikkamaalle 4 000 m³ hiekkaa - 1 000 000 mk ja Pihlajasaareen 5 000 m³ hiekkaa - 1 250 000 mk. Kaupungin puolesta asetetun vastaanotto- ja proomumiehistön palkkoina, proomun vuokra-na ja yleiskustannuksina, kaikki yhden kuukauden ajalta, maksettiin 600 000 mk. Lisäksi väliaikaisista suojalaitteista ym. 400 000 mk. Kustannusten koko-naismäärä oli siis 7 000 000 mk.

Hiotusta teräslevystä valmistettuja lasten liukuratoja hankittiin seuraa-ville uimarannoille: Hietarantaan, Kivinokkaan, Mustikkamaalle ja Uunisaareen.

Pihlajasaari sai vihdoin kauan kaivatun moottoriveneen, jota käytettiin muittenkin kansanpuistojen tarpeisiin ja osittain myös yleisön kuljettamiseen. Vene tuotti 137 795 mk. Edelleen rakennettiin Pihlajasaareen 10 uutta puista rantamajaa.

Retkeilyosasto.

Kotiseututyö. Kotiseututuntemuksen ja -kiintymyksen lisäämiseksi osaston toimesta pidettiin useita puheita ja esitelmiä sekä historian että luonnon-tieteen alalta. Oltiin yhteydessä eri kotiseutuyhdistyksiin. Järjestettiin

yhdessä Suomen luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa neljät luonnontieteelliset kurssit, jotka käsittivät 36 tilaisuutta ja joissa oli yhteensä 163 osanottajaa. Osasto palveli jatkuvasti yleisöä kotiseutukysymyksissä.

Matkailu. Osasto huolehti edelleen Helsinkiin saapuvien matkailijoiden ja retkeilijöiden ohjelmista, majoituksesta, muonituksesta ja ennen kaikkea opastuksesta. Osasto julkaisi prospektin "1951-1952 Helsinki-Helsingfors 401 vuotta" suomen-, ruotsin- ja englanninkielisenä, 30 000 kpl:n painoksena sekä prospektin "Helsingin nähtävyyksiä" suomen- ja ruotsinkielisenä 15 000 kpl:n painoksena. Matkapalvelua silmällä pitäen järjestettiin osaston toimesta syksyllä 6 viikkoa kestävä opaskurssit, joihin osallistui noin 200 vähintään kahta eri kieltä taitavaa henkilöä. Edellisinä vuosina kurssin suorittaneille järjestettiin jatkokoulutusta, joka käsitti 15 eri tilaisuutta.

Retkeily. Osaston hallinnassa oli kaksi retkeilymajaa. Pirttimäen retkeilymajassa yöpyi vuoden aikana 787 henkeä. Päiväkäynnillä oli noin 600 retkeilijää. Erilaisiin kursseihin ja kilpailuihin otti osaa noin 400 henkeä. Metsäalueen telttamajoituksessa oli lisäksi 100-200 henkilöä. Majan laajennustyöt olivat käynnissä huhtikuusta alkaen. Metsässä suoritettiin hoitohakkuita. Haagan urheilumajassa kävi noin 6 000 retkeilijää, etupäässä hiihtäjiä ja suunnistajia. Sauna lämmitettiin 23 kertaa. Helsingin retkeilykerhojen käyttöön oli jatkuvasti luovutettuna telttailualue Laajasalosta Hevossalmen rannalta. Taivalniemellä oleva kanoottiveistämö ja -suoja oli vuokrattuna Helsingin retkeilykerhojen yhteistoimikunnalle. Haagan ja Herttoniemen maastossa oli edelleen käytännössä jokamiehen suunnistusrata. Haagan retkeilymajalla annettiin suunnistusopetusta aloitteleville. Lokakuun aikana kuuden retkeilyohjaajan johdolla tehtiin 19 nuorisoretkeä, joihin osallistui yhteensä 387 osanottajaa.

Loma- ja vapaa-ajan vletto. Leirikansanpuistoissa oli 1 559 majaa ja telttaa jakaantuen seuraavasti: Kivinkassa 800, Varsasaaressa 284, Lautasaaressa 276, Satamasaaressa 151 ja Tullisaaressa 48. Mökkien kausivuokra oli 500 mk. Kaikissa kansanpuistoissa suoritettiin erilaisia korjaus-, etupäässä maa- ja puutöitä ja pienempiä uudisrakennustöitä.

Osaston hallintaan tuli huhtikuun 19 p:nä uusi ulkoilualue, Rastilan kartano. Alueelle rakennettiin neljä käymälää sekä kolme kaivoa. Päärakennus korjattiin sisältä ja sinne hankittiin retkeilymajakalustoa. Muitakin rakennuksia korjattiin.

Osaston toimesta myönnettiin ensi sijassa kaupungin palveluksessa olevien suuriperheisten ja vähävaraisten virkamiesten ja työntekijäin perheenäideille ja lapsille sekä muillekin perheenäideille ja lapsille ilmainen 14 vrk:n oleskelu lomaliiton, Virkamiesliiton ja Svenska semesterförbund'in lomakodeissa. Ko. äitien lukumäärä oli 141 ja lasten 119.

Viihdytystilaisuuksia järjestettiin osaston toimesta useampia. Hiettarannan juhannusjuhlassa oli yleisöä 13 501 henkilöä. Stadionin pihalla pidettiin kolmet tanssiaiset, joissa oli yleisöä noin 3 000 henkilöä. Ulkoilmakonsertteja järjestettiin: 69 torviorkesterikonserttia, 12 kuorokonserttia ja 6 yhteislaulutilaisuutta. Ulkoilmanäyttämöä oli 3.

Helsinki-propaganda. Kuten edellä matkailun yhteydessä on mainittu julkaistiin vuoden aikana 2 Helsinkiä esittelevää lehtistä: 1951-1952 Helsinki-Helsingfors 401 vuotta sekä Helsingin nähtävyyksiä. Osaston päällikkö on puheina esitelmien eri tilaisuuksissa mm. kaupungin viihdytystilaisuuksissa, selostanut osaston toimintaa kuntalaisille.

Matkailu-, retkeily- ja kotiseutuasioissa osasto oli jatkuvasti yhteydessä näiden alojen järjestöjen sekä urheiluseurojen, koulujen, teollisuus- ja liikelaitosten sekä eri virastojen kanssa.

Korkeasaari.

Korjaustyöt. Suuremmista korjauksista mainittakoon jakki- ja skotlantilaisten härkien sekä osittain myös hirvien tarhojen aitojen uusiminen. Lautasiltaa korjattiin osittain maan vierimisen estämiseksi. Ravintolaan asennettiin uusi hella ja valvojan asuntoon lämpöjohto. Vanha vesilintutalo poistettiin. Samoin kaksi vanhaa hirvitallia, ja kolmannelle vanhasta hirvitallista rakennettiin kioskki. Uuteen vesilintutaloon vedettiin talvijohto.

Uudisrakennustyöt. Uusi hirvitalli, käytössä olevaa standardimallia, rakennettiin, joten hirvitarhojen uusiminen ja laajentaminen saatiin loppuun suoritettuihin. Uusi halkoliteri rakennettiin pohjoisrantaan, vanhan hyljeaidan läheisyyteen. Tärkeimmät uudisrakennukset olivat vesilintutalo ja kanalintujen talo tarhoineen. Vesilintutalo käsittää 18 osastoa linnuille ja 2 osastoa

merileijonille, saukoille ja majaville, sitäpaitsi rehukeittiön, rehuvaraston, keskuslämpöhuoneen ja hiilivaraston. Ullakolla on runsaasti tilaa lintujen kaikille hoitovälineille, kuten pesäkopeille, poikashäkeille ym. Kanalin-tuhäkistö käsittää 14 osastoa, joista 6 on pinta-alaltaan 3,5 x 3,5 m ja 8 2,5 x 3,5 m. Kaikilla osastoilla on vastaavan levyiset ja 10 m pitkät ulko-häkit.

Eläinkanta. Vuoden kuluessa saatiin oston ja vaihdon kautta tai lahjana seuraavat eläimet: 3 siniturpa-apinaa, 1 jakkilehmä, 1 skotlantilainen härkä, 2 suomalaista hirveä, 3 saksanhirveä, 5 kuusipeuraa, 3 japanilaista hirveä, 2 metsäkaurista, 12 poroa, 4 kemssiä, 3 jääkarhua, 1 maakarhu, 2 huulikarhua, 5 ahmaa, 2 lumikko, 1 kärppä, 1 nenäkarhu, 1 ristikettu, 1 leijona, 2 piik-kisikaa, 2 maakotkaa, 1 kanahaukka, 6 huuhkajaa, 1 viirupöllö, 1 sarvipöllö, 2 helmipöllöä, 2 kivipöllöä, 1 kalasääski, 2 närhiä, 9 kuukkelia, 2 pätkinä-hakkeliä, 2 naakkaa, 1 sininen korvafasaani, 3 kuningasfasaania, 1 työtyövii-riäinen, 4 kalkkunaa, 1 jouhisorsa, 4 tavia, 1 musta joutsen, 2 laulujoutsen-ta, 3 merihanhea, 1 harmaahaikara, 2 yöhaikaraa, 2 kurkea, 1 nokikana, 2 in-tialaista kirsikkalintua, 2 taviokuumaa ja 4 pingviiniä.

Eläintarhassa syntyi mm. seuraavat eläimet: 1 ponivarsa, 1 laama, 1 piiso-nivasikka, 1 jakkivasikka, 1 saksanhirvi, 1 japanil. hirvi, 1 valkohäntähir-vi, 9 poroa, 4 alppikaurista, 5 mufflonlammasta, 17 lammasta, 6 vuotta, 2 kääpiövuotta, 3 pesukarhua, 3 sakaalia, 5 sinikettua, 13 hopeakettua, 10 villisikaa, 2 kultajänistä, lukuisia kaniineja ja marsuja, 3 hopeafasaania, 2 riikinkukkoa, 6 kalkkunaa, 5 helmikanaa, 16 silkkikanaa, 6 kääpiökanaa, 12 myskiankkaa, 6 ankkaa ja 2 kanadahanhea.

Kuolleista ja teurastetuista mainittakoon: 1 piisonivasikka, 1 suomal. hirvenvasikka, 2 kuusipeuraa, 1 japanil. hirvenvasikka, 3 metsäkaurista, 3 poroa, 2 valkohäntähirveä, 3 alppikaurista, 1 kemssi, 1 mufflonlammas, 4 vuotta, 1 kääpiövuohi, 1 kärppä, 1 lumikko, 1 kivinäättä, 1 hilleri, 1 fret-ti, 2 minkkiä, 3 mäyrää, 5 pesukarhua, 1 nenäkarhu, 4 sinikettua, 13 hopea-kettua, 1 leijona, 1 kultajänis, 12 hamsteria, 3 siniturpa-apinaa, 3 husaari-apinaa, 1 kapuciniapina, 1 jänis, 1 maakotka, 1 suopöllö, 1 tornipöllö, 2 hel-mipöllöä, 3 kalasääskeä, 2 tornihaukkaa, 1 kanahaukka, 1 närhi, 8 kuukkelia, 2 hopeafasaania, 1 kultafasaani, 1 jalofasaani, 1 riikinkukko, 2 helmikanaa, 5 peltokanaa, 5 kääpiökanaa, 6 silkkikanaa, 1 myskiankka, 2 ankkaa, 1 kyhmy-joutsen, 3 laulujoutsenta, 1 tavi, 1 musta haikara, 2 valkoista haikaraa, 1 harmaa haikara, 3 kurkea, 1 ibis, 1 flamingo, 1 pätkinähakkeli, 14 kutoja-lintua ja 3 widapeipposta.

Seuraavat eläimet vaihdettiin tai myytiin: 1 suomal. hirvi, 5 poroa, 2 alppikaurista, 6 mufflonlammasta, 1 jääkarhu, 5 ahmaa, 1 leijona, 12 mar-sua, 4 maakotkaa, 12 huuhkajaa, 2 kuukkelia, 2 myskiankkaa, 5 valkoista han-hea, 2 kyhmyjoutsenta ja 6 riikinkukkoa.

Eläinkanta käsitti v:n 1951 lopussa yhteensä 141 eri lajia ja rotua, jois-ta imettäväisiä 62 ja lintuja 79. Yksilömäärä oli 697, joista imettäväisiä 374 ja lintuja 323. Kalustoluettelon mukaan eläinten arvo oli yhteensä 4 451 170 mk.

Leijonalinnessa kävi vuoden kuluessa 186 980 henkilöä, Pääsymaksuja ker-tyi 2 190 840 mk. Näkötorinissa kävi 23 818 henkilöä ja pääsymaksutulot oli-vat 185 680 mk.

Liikenteestä huolehti huhtikuun 15 p:n ja lokakuun 15 p:n välisenä aikana lautta. Saaren oma moottorivene tuotti 124 200 mk. Meno- ja paluulippuja myy-tiin yhteensä 639 223.

Menot ja tulot.

Menot olivat kokonaisuudessaan 90 195 995 mk, josta 5 898 515 mk tuli lau-takunnan ja toimiston, 55 642 576 mk kansanpuistojen, 13 570 984 mk urheilu-laitosten, 1 676 115 mk urheilunohjauksen ja 5 079 700 mk urheiluvastusten sekä 8 328 105 mk retkeilyn jne. osalle.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 16 120 464 mk, josta kansanpuistoista 7 152 397 mk ja urheilulaitoksista 7 867 140 mk sekä retkeilystä jne. 1 100 927 mk.